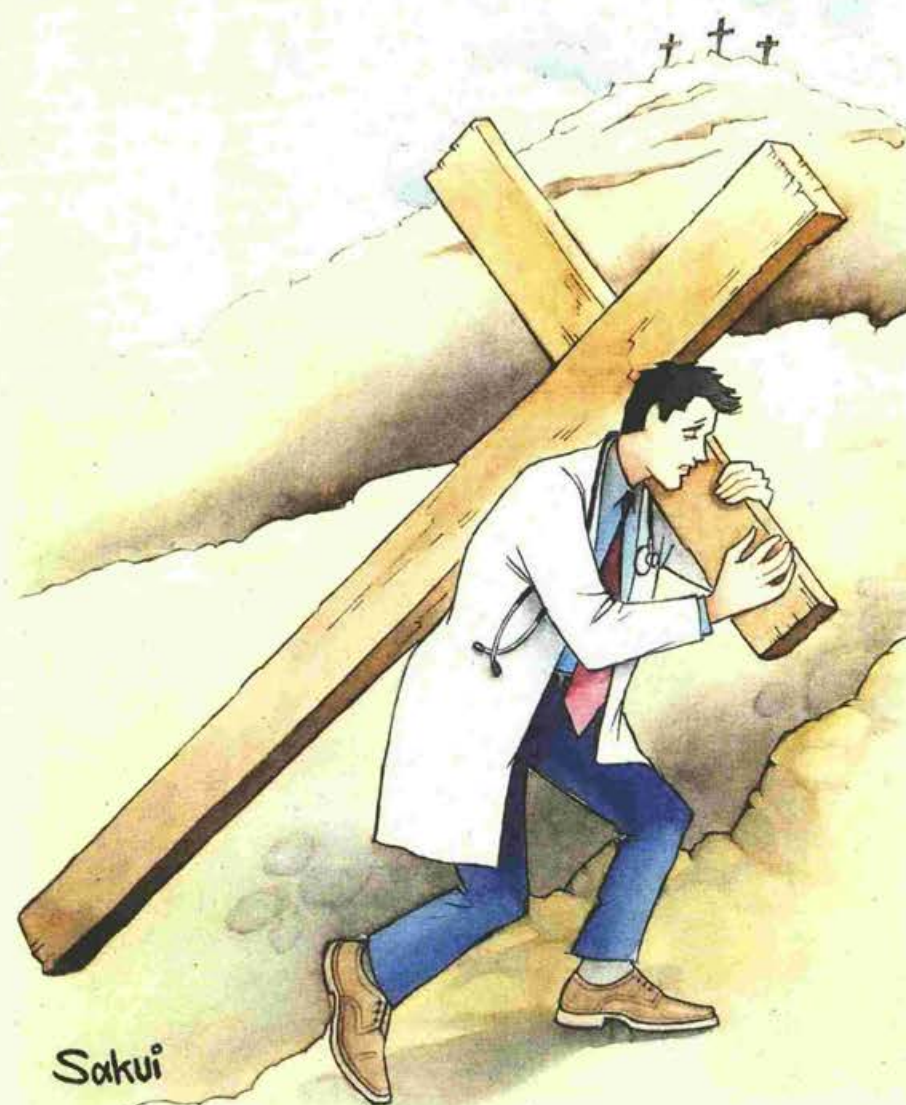

Ενας χρόνος μετά

«Είδαμε οικογένειες να διαλύονται και ασθενείς μόνοι τους»

Οι γιατροί που μίλησαν πέρσι το Πάσχα στο Documento διαπιστώνουν τι έχει αλλάξει: όλα εκτός από τη σιωπή των ΜΜΕ

Ρεπορτάζ

Αντιγόνη Μιχοπούλου

● Εν συντομία

Πέρσι το Πάσχα γιατροί από τα νοσοκομεία της χώρας αλλά και από την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας μέσα από άρθρα τους στο Documento εξέφραζαν τον φόβο, τις αγωνίες, τις προτάσεις τους για την επόμενη μέρα. Φέτος, με την «υπό έλεγχο» αρχικά πανδημία να έχει γίνει ανεξέλεγκτη και τη χώρα να μετρά περίπου 80 νεκρούς την ημέρα, ο φόβος τους έγινε θυμός για τον παραλογισμό μιας διαχείρισης που δεν εδράζεται σε επιστημονικές αλήθειες.

● Γιατί ενδιαφέρει

Είναι ο αληθινός, ο μη λογοκριμένος λόγος των γιατρών του ΕΣΥ που συνεχίζουν να ανεβαίνουν τον γολγοθά του αθωράκιστου ΕΣΥ.

Ενα χρόνο πριν... Ήταν και πάλι Μεγάλη Εβδομάδα όταν πέντε γιατροί από όλες τις βαθμίδες και από διαφορετικά σημεία της Ελλάδας έγραψαν στο πασχαλινό φύλλο του Documento τις σκέψεις, τους προβληματισμούς, τις αγωνίες, τις προτάσεις τους γι' αυτό που έβλεπαν να έρχεται αλλά και τις ευχές τους για την πολυπόθητη ανάσταση. Οι ίδιοι γνώριζαν ότι η επιτυχία του περσινού lockdown θα ήταν περιστασιακή αν η πανδημία δεν αντιμετωπιζόταν με τη λήψη σοβαρών μέτρων, όπως τα επαναλαμβανόμενα τεστ και η ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) αλλά και της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. «Βάζουμε τον ιό κάτω από το χαλί» κατήγγειλαν τότε οι νοσοκομειακοί γιατροί από το βήμα του Documento. Και, δυστυχώς, έπεσαν σε όλα μέσα. Τη φετινή Μεγάλη Εβδομάδα των παθόν η Ελλάδα πενθεί 10.000 νεκρούς τις και αγωνία για τους διασωληνωμένους της σε κοινούς θαλάμους νοσηλείας. Εναν χρόνο μετά οι ίδιοι, με περισσότερη εμπειρία αλλά και με αφόρητη κόπωση καθώς δουλεύουν ασταμάτητα παραμένοντας στην πρώτη γραμμή τιμώντας τον όρκο τους στον Ιπποκράτη, διαπιστώνουν ότι «τίποτε δεν είναι το ίδιο με πέρσι εκτός από ένα: τη σιωπή των καναλιών», σε μια χώρα που «γονατίζει από την πανδημία, το πένθος τον εργασιακό μεσαίωνα, την καταστολή, την ανεργία και τη φτώχεια, τα καθημερινά σκάνδαλα, τη φθίνουσα δημοκρατία, τη θεοκρατία, το πρώτο τους θέμα είναι ο οβελίος».

Το μόνο που δεν έχει αλλάξει ούτε για μια στιγμή είναι ο διαρκής αγώνας των μαχητών του ΕΣΥ απέναντι στον ιό, αλλά και ο πόνος και η αλληλεγγύη ανάμεσα στους καταπομαγμένους ασθενείς τους. «Είδαμε οικογένειες να διαλύονται, ασθενείς να πεθαίνουν μόνοι τους στο κρεβάτι, να πανικοβάλλονται όταν διασωληνώνεται ο διπλανός τους αλλά και να τον βοηθούν όταν χρειάζεται» περιγράφουν στο φετινό πασχαλινό φύλλο του Documento, που για δεύτερη χρονιά, τιμώντας την προσφορά τους, επέλεξε να γράψουν οι ίδιοι, αυτοί οι πραγματικοί ακούραστοι στρατιώτες του ΕΣΥ, το ρεπορτάζ για τον μεγάλο εχθρό.

Αυτοί που στο πρώτο κύμα εισέπραξαν ανέξοδα χειροκροτήματα από τα μπαλκόνια και στη συνέχεια απαξίωση αλλά και διωγμούς, αλλά συνεχίζουν με αυταπάτη να κουβαλάνε στην πλάτη τους το δημόσιο σύστημα υγείας ανεβαίνοντας τον δικό τους γολγοθά.

Ο λόγος τούς αντίζει κι είναι ένας λόγος-γροθιά απέναντι σε μια ανεκδιήγητη και ανεύθυνη εξουσία που δεν τους τον έδωσε ποτέ...

Φωτεινή Καριστινάκη

Νοσηλεύτρια στο Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός»

Επί ξύλου κρεμάμενο το ΕΣΥ

Από την αρχή της πανδημίας τόσο οι συμπολίτες μας επιδεικνύοντας ατομική υπευθυνότητα όσο κι οι υγειονομικοί υπερβάλλοντας εαυτών έδωσαν χρόνο στην κυβέρνηση να θωρακίσει το ΕΣΥ. Εναν χρόνο μετά η κυβέρνηση όχι μόνο δεν ενίσχυσε το ΕΣΥ, αλλά χρησιμοποίησε ακόμη και επιστήμονες για να πείσει ότι «δεν θα πετάξουμε χρήματα για ΜΕΘ», «τι θα τους κάνουμε τους γιατρούς - νοσηλευτές μετά την πανδημία», «περισσότερες ΜΕΘ ίσως περισσότεροι θάνατοι», «20% θάνατοι διασωληνωμένων εκτός ΜΕΘ είναι μικρό ποσοστό», «φταίνε αυτοί που πεθαίνουν διότι δεν εμβολιάστηκαν». Η κυβέρνηση δεν άργησε να περάσει από τα χειροκροτήματα στο «άρον άρον σταύρωσον αυτόν». Γιατροί εκδιώχθηκαν επειδή ανέδειξαν τις ελλείψεις στα νοσοκομεία, οι νοσηλευτές κατηγορήθηκαν ακόμη κι ως «αμόρφωτοι» προκειμένου κάποιοι να κρύψουν τις εγκληματικές ευθύνες τους. Εναν χρόνο μετά, με πάνω από 10.000 νεκρούς, εμβολιασμούς που δεν προχωρούν γρήγορα, θεραπείες που δεν φέρνουν, προσλήψεις που δεν έγιναν, αφήνοντάς μας χωρίς άδειες και ρεπό. Η αγωνία μας δεν αφορά μόνο την κακή διαχείριση. Η αγωνία μας αγκαλιάζει τους ασθενείς που δεν έχουν πρόσβαση στο ΕΣΥ λόγω μετατροπής του σε ΕΣΥ μιας νόσου. Η σκέψη μας είναι στην επόμενη μέρα, που θα βρει τα νοσοκομεία αλλά και την κοινωνία ολόκληρη σε έναν γολγοθά. Η φετινή ανάσταση ασ φέρει τη μετάβαση από τον θάνατο του κοινωνικού αυτοματισμού στη ζωή της κοινωνικής αλληλεγγύης και της ενίσχυσης όλων όσοι αποτελούν την ασπίδα απέναντι στον οποιονδήποτε εχθρό του υπέρτατου αγαθού, της υγείας. «Η ιστορία μας έχει πολλούς κάβους και θα τον περάσουμε κι αυτόν», Μανώλης Γλέζος.

Μερόπη Μανταίου

Πνευμονολόγος
στο Νοσοκομείο «Σωτηρία»

Καμιά προοπτική εξόδου από αυτή την τεράστια κρίση!

Δεύτερο Πάσχα με την παρέα του ιού. Ποιος θα το πίστευε πέρσι αν του το έλεγαν... 10.000 νεκροί, το ΕΣΥ παραπαίει, βαριά τραυματισμένο από την Covid-19, ουσιαστικά ένα ΕΣΥ αφιερωμένο σε μία και μόνο νόσο! Και έξω πάρτι εκατομμυρίων χαρισμένα στους μεγαλοκλινικάρχες. Το νοσοκομείο μας, σε εθνική πρωτιά, ήταν το πρώτο που νοσήλευσε μόνο Covid-19 περιστατικά και θα περίμενε κανείς κάποια ιδιαίτερη φροντίδα από το υπουργείο, ενίσχυση σε υλικούς πόρους και προσωπικό. Φρούδες ελπίδες... Αντ' αυτού είδαμε να εμβολιάζονται παράτυπα και κλέβοντας τη σειρά μας διάφοροι «κολλητοί», μεγαλοστρατιωτικοί, υπουργοί και παρατρεχάμενοι του Μαξίμου. Είδαμε τους ελάχιστους διορισμούς, το προσωπικό (γιατροί και νοσηλεύτες) να μετακινείται προσωρινά, χωρίς να περισσεύει, σε άλλα νοσοκομεία της χώρας (προφανώς για να «ξεγελάσει» το εκεί εξαντλημένο προσωπικό), να βαφτίζονται ΜΕΘ οι ανανήψεις, να μπαίνουν επιπλέον κρεβάτια στους ήδη επιβαρυσμένους θαλάμους, τη διοίκηση να πιέζει για γρήγορα εξιτήρια, να κάνουν δέκα εφημερίες γιατροί εδώ κι έναν χρόνο και άλλα πολλά και ευτράπελα και τραγικά. Είδαμε οικογένειες να διαλύονται, ασθενείς να πενθούν μόνοι τους στο κρεβάτι, να πανικοβάλλονται όταν διασωληνώνεται ο διπλανός τους αλλά και να τον βοηθούν όταν χρειάζεται. Μιλήσαμε με κόρες που δεν ήξεραν πώς να ανακοινώσουν τον θάνατο του πατέρα τους στις ασθενείς μανάδες τους. Ενημερώσαμε, συμβουλευσαμε, συμπονέσαμε, μαλώσαμε άγνωστες φωνές στο τηλέφωνο. Μοιραστήκαμε τη χαρά των ηλικιωμένων που κατάφεραν να βγουν από το νοσοκομείο. Είδαμε «σοβαρούς» γιατρούς, πανεπιστημιακούς και μη, λοιμωξιολόγους και μη, επιδημιολόγους κ.λπ. να περιφέρονται στα συστημικά κανάλια λέγοντας ανοησίες, προκαλώντας την κοινή λογική, με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση συμφερόντων δικών τους ή των κυβερνώντων. Είδαμε παράλογα πράγματα να συμβαίνουν. Κλειστά πάρκα και ανοικτές εκκλησίες, κλειστά πανεπιστήμια και ανοικτά σχολεία, πρόστιμα σε μαμάδες με καρτοσάκια, ξύλο στα παιδιά μας που ερωτεύονται στις πλατείες, πρωθυπουργούς από τον Άρη (τον πλανήτη εννοώ!) να κόβουν βόλτες στην Πάρνηθα

και να αγοράζουν τσουρέκια στο ελληνικό Μπέργκαμο σαν να μην τρέχει τίποτα. Οι αναπνευστικοί ασθενείς, που συνήθως ανήκουν στα χαμηλά οικονομικά και κοινωνικά στρώματα, ψάχνουν με το κιάλι να βρουν πνευμονολόγο σε δημόσια δομή για να τους περιθάλψει ή κάθονται απλώς στο σπίτι τους αβοήθητοι και φοβισμένοι. Εναν χρόνο τώρα δεν έχει κυκλοφορήσει ούτε μία σοβαρή στατιστική για τον αριθμό των θανόντων από νοσήματα εκτός Covid-19 στη χώρα μας. Δυσολίωνα δημοσιεύματα μας δίνουν θλιβερά υψηλά ποσοστά θανάτων από Covid-19 εντός και εκτός ΜΕΘ (ναι, το 20% είναι πολύ υψηλό ποσοστό, κ. Παπαευαγγέλου!). Εξι μήνες τώρα το εμβολιαστικό πρόγραμμα του υπουργείου παραμένει ένα μπάχαλο. Πολίτες ενημερώνονται από ανίδεους δημοσιογράφους πραινιδικών για το ποιο εμβόλιο είναι το καλύτερο, άλλοι μπαίνουν στη λίστα εμβολιασμών από το «παράθυρο», άλλοι «διαλέγουν» εμβόλιο αφήνοντας τα «σκάρτα» εμβόλια για τους «χαζούς» συμπολίτες τους, άλλοι αποποιούνται εμβολιάζονται επειδή δεν έχουν ΑΜΚΑ, τα μητρώα εμβολιασμών είναι αόρατα. Και τα βάσανά μας δεν έχουν τέλος. Τίποτε δεν είναι ίδιο με πέρσι, εκτός από ένα: η σιωπή των καναλιών! Σε μια χώρα που γονατίζει από την πανδημία, το πένθος, τον εργασιακό μεσαίωνα, την καταστολή, την ανεργία και τη φτώχεια, τα καθημερινά σκάνδαλα, τη φθίνουσα δημοκρατία, τη θεοκρατία το πρώτο θέμα των καναλιών είναι ο οβελίας! Είμαστε όλοι κατάκοποι, ψυχικά και σωματικά, καθώς 14 μήνες μετά την αρχή της πανδημίας και ύστερα από οκτώ μήνες αυστηρού lockdown οι ασθενείς δεν σταματούν να έρχονται, να νοσηλεύονται και να διασωληνώνονται. Και, το χειρότερο, καμιά προοπτική εξόδου από αυτήν την τεράστια κρίση. Είναι αμφίβολο αν θα μπορέσουμε να πάρουμε επιτέλους την άδειά μας, αν θα μπορέσουμε να αγγίξουμε ξανά την οικογένεια και τους φίλους μας, αν θα μπορέσουμε να ταξιδέψουμε και να δούμε ανοικτό ορίζοντα. Ελπίζω πως όταν αυτός ο εφιάλτης τελειώσει θα μπορέσω να αναγνωρίσω τον τόπο μου με όλα τα προτερήματα και ελαττώματά του.

Κωνσταντίνος Κύρλας

Καρδιολόγος ΓΝ Πρέβεζας,
γενικός σύμβουλος της ΟΕΝΓΕ

Τα πολύτιμα όπλα μας, τα εμβόλια, χρησιμοποιούνται ως εμπορεύματα

Οι ειδικές συνθήκες που δυστυχώς ακόμη επικρατούν και η συγκυρία το φέρνει να διατυπώνω και φέτος αυτές τις γραμμές από το νοσοκομείο στο οποίο εργάζομαι. Δεύτερο Πάσχα και η πανδημία στη χώρα μας είναι εξαπλωμένη όσο ποτέ. Οι διασωληνωμένοι ασθενείς πολλαπλασίασαν φέτος και πολλοί εκτός μονάδων εντατικής θεραπείας. Φέτος η επιστήμη και η τεχνολογία μάς πρόσφεραν επιπλέον όπλα στη φαρέτρα μας για να αντιμετωπίσουμε αυτή την πανδημία. Ένα από αυτά είναι και τα εμβόλια. Όπλα πολύτιμα, που θα μπορούσαν να συμβάλουν καθοριστικά στην ανοσοποίηση της ανθρωπότητας αν δεν χρησιμοποιούνταν ως εμπορεύματα με σκοπό τον πλουτισμό των πολυεθνικών και ως εργαλείο στο πλαίσιο των γεωπολιτικών ανταγωνισμών. Δυστυχώς όμως και φέτος, ίδια και απαράλλακτα με πέρσι, η λογική κόστους - οφέλους, η λογική ότι οι υπηρεσίες υγείας είναι εμπόρευμα, το ανελέητο κυνήγι του επιχειρηματικού κέρδους και των γεωπολιτικών ανταγωνισμών αποτελούν τον βασικό ένοχο αυτής της κατάστασης. Στον αντίποδά τους όμως βρίσκεται ο σημαντικότερος σύμμαχός μας, που δεν είναι άλλος από το εργατικό λαϊκό κίνημα που με το πλαίσιο πάλης του έγινε η φωνή μας στους δρόμους, φωνή που τόσο πολύ λειοδορήθηκε, που τόσο πολύ κυνηγήθηκε. Αυτή όμως η φωνή είναι αναγκαίο να ακουστεί στεντόρεια και να επιβληθεί προς όφελος των ασθενών και των δυνάμει ασθενών μας. Γι' αυτό και φέτος θα ευχηθώ αυτή η φωνή να γίνει επιτέλους κυρίαρχη, θα ευχηθώ και πάλι καλή ανάρσταση του κινήματος!

Στέλιος Δημητρακόπουλος

Γενικός γιατρός στο Κέντρο Υγείας Αγίας Βαρβάρας Ηρακλείου Κρήτης

Το αβάσταχτο τίμημα μιας αποτυχημένης πολιτικής

Οι Έλληνες πιστοί ετοιμάζονται να γιορτάσουν το δεύτερο Πάσχα τους σε συνθήκες ασφυκτικού εγκλεισμού και με τις «επόμενες» δυο εβδομάδες να είναι κρίσιμες». Εναν χρόνο περίπου μετά την εισβολή του κορονοϊού μετράμε 10.000 νεκρούς, με θλιβερή πρωτιά σε όλη την Ευρώπη σε θανάτους ανά εκατ. πληθυσμού ως τις 15 Απριλίου, και χιλιάδες ακόμη νεκρούς από μη σχετιζόμενα με τον κορονοϊό αίτια, λόγω της μετατροπής των νοσοκομείων του ΕΣΥ σε νοσοκομεία μίας νόσου αλλά και λόγω των τραγικών συνεπειών των επαναλαμβανόμενων αποτυχημένων lockdowns στην υγεία των ανθρώπων. Εναν χρόνο μετά ανάρωπάμαστε που ήμασταν τότε από πλευράς προετοιμασίας αντιμετώπισης μιας πανδημίας και που είμαστε τώρα. Αναρωπάμαστε τι έγινε και τι θα μπορούσε παραπάνω να γίνει και οι απαντήσεις που προβάλλουν φωτίζουν τη σκηνή ενός προαναγγελθέντος εγκλήματος με υλικά τα ψέματα, τον μισάνθρωπο κυνισμό και τη διαρκή διαστρέβλωση της αλήθειας. Το συναίσθημα του φόβου στο πρώτο κύμα έχουν πλέον διαδεχτεί

ο θυμός και η απογοήτευση. Θυμός για τον παραλογισμό μιας διαχείρισης που δεν εδράζεται σε επιστημονικές αλήθειες αλλά σε άθλιες πολιτικές σκοπιμότητες. Θυμός για την ανεπαρκή στήριξη του ΕΣΥ και των εργαζομένων του, θυμός για τη στοχοποίηση των πολιτών, ειδικά των νέων, για να καλύψουν τη δική τους θλιβερή - αλλά αποτέλεσμα συνειδητών επιλογών - ανεπάρκεια. Απογοήτευση για τη στάση των «ειδικών» που περιφερόμενοι καθημερινά στα κανάλια εκφράζουν προσωπικές απόψεις, ακόμη και διαφωνίες με άλλους συναδέλφους τους, συχνά επιστημονικά ανεπαρκείς και όχι σπάνια πολιτικά υποκινούμενες. Αποκορύφωμα η αντιμετώπιση τους από την πλευρά της κυβέρνησης ως απατεώνων, ψηφίζοντας μια τροπολογία που τους θεωράει από οποιαδήποτε ενδεχόμενη μελλοντική εξέταση ή καταγγελία για γνώμες ή αποφάσεις (υπάρχουν και πολιτικά πρόσωπα σε αυτές τις επιτροπές) που σκόρπισαν θάνατο και οικονομικές καταστροφές. Ούτε ένας δεν είχε την τσιπά να παρατηρεί μετά την απίστευτη

για τα διεθνή δεδομένα κίνηση της κυβέρνησης, που στην ουσία συνιστά ομολογία αποτυχίας και προσπάθεια συγκάλυψης. Την ίδια στιγμή οι συνάδελφοί μου αγωνίζονται σε αντίθετες συνθήκες να περιθάλψουν τους ασθενείς παντελώς εκτεθειμένοι σε αγωγές και μηνύσεις για θανάτους που οφείλονται σε κυβερνητικές, ιδεολογικές κι εγκληματικές αποφάσεις μη ενίσχυσης του ΕΣΥ με μόνιμο εξειδικευμένο προσωπικό τόσο στα νοσοκομεία όσο και στην ΠΦΥ. Η στρατηγική του φόβου ως μέσου χειραγώγησης του κόσμου που χρησιμοποιεί η κυβέρνηση δείχνει τα όριά της. Μπορεί να πολλαπλασιάζεται με την τρέχουσα βιοπολιτική πρακτική, όμως πολλοί συνειδητοποιούν ότι η ζωή είναι πολύ περισσότερο από την απλή απουσία της αρρώστιας. «Σε αυτό τον κόσμο που ολοένα στενεύει, ο καθένας μας χρειάζεται όλους τους άλλους. Πρέπει να αναζητήσουμε τον άνθρωπο, όπου και να βρίσκεται» (Γ. Σεφέρης). Ας αμφιβάλλουμε λοιπόν. Με καθαρό νου και ορθολογισμό. Γιατί όπου υπάρχει σκέψη υπάρχει κι ελπίδα.

Μιχάλης Ρίζος

Παθολόγος - εντατικολόγος, πρόεδρος σωματίου εργαζομένων στο Αττικό Νοσοκομείο

Γιατί η κυβέρνηση απέτυχε τραγικά στη διαχείριση της πανδημίας

Πριν από ακριβώς έναν χρόνο σημειώναμε σε ένα μικρό άρθρο στο Documento ότι «χρειάζεται να αποτρέψουμε εκείνες τις πολιτικές επιλογές που θα επιχειρήσουν να χρεώσουν στους εργαζόμενους να χρεώσουν στους εργαζόμενους να χρεώσουν στους εργαζόμενους και της αναγκαίας στήριξης της δημόσιας υγείας. Ως μαχόμενο υγειονομικό κίνημα δηλώνουμε ξεκάθαρα ότι δεν θα χωριστούμε από τους υπόλοιπους εργαζόμενους. Η ενίσχυση της δημόσιας υγείας δεν θα επιτρέψουμε να προκύψει από τις μειώσεις μισθών, τις απολύσεις και την αλλαγή των εργασιακών σχέσεων, αλλά από τα (υπερ) κέρδη, τις πολεμικές δαπάνες, τα ληστρικά χρέη προς τους ισχυρούς, που αλληλοεξοντώνουν κράτη και λαούς. Πάνδημη αλληλεγγύη, συνεργασία όλων των λαών και πολιτισμών για να μας οδηγήσει η επόμενη μέρα σε έναν καλύτερο κόσμο». Εναν χρόνο μετά, δυστυχώς, η κατάσταση είναι πολύ χειρότερη. Η κυβέρνηση και όσοι στηρίζουν και συναινούν με την πολιτική της εφαρμόζουν ακριβώς αυτές τις επιλογές που έπρεπε να

αποτραπούν. Προστασία και επιδότηση του ιδιωτικού τομέα υγείας αντί για επίταξη και εθνικοποίηση του. Φτωχοποίηση, απολύσεις και εργασία-λάστιχο για τους εργαζόμενους, νέες φοροπαλλαγές, ενισχύσεις, τζάμπα χρήμα από τα κρατικά και ευρωπαϊκά ταμεία για τους επιχειρηματίες. Μείωση των δαπανών για την υγεία, αύξηση για τους πολεμικούς εξοπλισμούς, την αστυνομία, τα έργα βιτρίνας. Νομοσχέδιο εργασιακής εξόντωσης με κατάργηση του οκτάωρου αντί για μείωση του χρόνου εργασίας, αυξήσεις μισθών, προσλήψεις με βάση τις τεράστιες παραγωγικές δυνατότητες της εποχής. Διώξεις για τους αγωνιστές υγειονομικούς, ακαταδίωκτο για την εξουσία και τις μεικτές επιτροπές «κυβερνητικοειδικών» που αποφάσιζαν όλα τα προηγούμενα (και δεν εξέφραζαν απλώς «γνώμη»). Γι' αυτό η κυβέρνηση απέτυχε τραγικά στη διαχείριση της πανδημίας, γι' αυτό τα πήγε χειρότερα από πολλές άλλες

χώρες, γι' αυτό η κατάσταση παραμένει κρίσιμη επικίνδυνη (παρά τα -για πολλοστή φορά- διαγγέλματα για γρήγορο happy end). Εναν χρόνο μετά η πλειονότητα του λαού και της νεολαίας έκανε το καθήκον της. Παρά την έλλειψη υγειονομικής στήριξης και σοβαρής επιδημιολογικής επιτήρησης στους χώρους εργασίας και στα ΜΜΜ, παρά τους αλλοπροσάλλους περιορισμούς στον ελεύθερο και ανοιχτό χώρο, παρά τις κατηγορίες περί ανευθυνότητας, παρά τον αυταρχισμό και την καταστολή, τους ακροδεξιούς συνωμοσιολόγους αρνητές του κορονοϊού και των εμβολίων. Ειδικά στον χώρο της υγείας η υπερπροσπάθεια των υγειονομικών κράτησε όρθιο το ΕΣΥ, παρά και ενάντια στην κυβερνητική περιφρόνηση της δημόσιας υγείας. Τότε κυριαρχούσε η περιουλολογία και η αγωνιστική προειδοποίηση για να μην έρθουν τα χειρότερα. Τώρα είναι η ώρα της ανατροπής για να έρθουν τα καλύτερα.